

Horváth Imréné

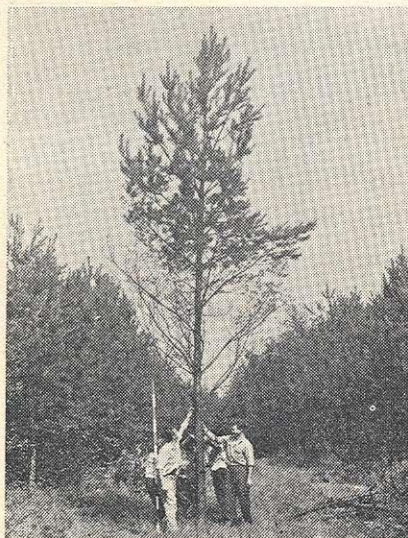
A FATERMÉS MINŐSÉGÉNEK NÖVELÉSE ÁGNYESÉSSEL

Erdeink értékének fokozásában jelentős szerepe van annak, hogy miként tudjuk növelni a fatermés minőségét. Az erdőnevelés feladata ezen a téren nagy. Az állományszerkezeti tényezők céltudatos formálása a minőség javításának egyik legfontosabb eszköze. Ez főleg a természetes erdőkre érvényes.

Az ültetvényszerű fatermesztés során számos mesterséges beavatkozásra is szükség lehet egyes faminőségi tényezők kedvező kialakítása érdekében. Mindenekelőtt a nyésésre gondolok, amely az akác, a nyár és a fenyő állományok ártiszta értékfáinak kialakításakor nem nélkülözhető.

A fa értékét rontó szöveti hibák közül az ággöcs a leggyakoribbak közé tartozik. Hazai fenyveseinkben a 80—90 éves korú véghasználati állományokban a 20—40 mm átmérőjű közepes ággöcsök sorozata csökkenti a kitermelés után a feldolgozott fűrészáru értékét. Gyakoriak a 40—70 mm-es, nagy göcsök is. A szabvány szerint az I. osztályú rönkben 2,5 m hosszig nem lehet ággöcs. Félíg benőtt, kieső ággöcs sem az I., sem a II. osztályú fűrészrönkben nem lehet. Simára benőtt, a fapalást síkjában levő vak csomó megengedett.

Az I. o. fűrészipari rönk ára 2470 Ft/m³, a II. o. osztályúé 1950 Ft/m³, a III.

1. ábra

2. ábra

osztályúé 1580 Ft/m³. Az I. és II. osztályú rönk között 520 Ft az egy m³-re eső árkülönbőség. 400—500 m³/ha fakészletű véghasználati erdeifenyvesekben, ha 100 m³ rönk minőségét egy osztállyal javítani tudjuk, akkor 52 000 Ft/ha-al növekszik a hektáronkénti árbevétel. Ez elérhető, ha a szazad részét kitevő 520 Ft-ot 20—30 éves kor között nyesési munkabérre használjuk fel. Ennek igazolásául szeretnék beszámolni annak a nyesési kísérletnek az egyikéről, amelyeket az ERTI keretében dr. Solymos Rezső irányításával hazai erdeifenyvesekben végzünk.

A felnyesett „V” fák adatai

A faállomány kora 1976-ban: 23 év

Keze- lés	Adat- felvétel ideje év	D_m cm	H_m m	db/ha	m ³ /ha	„V” fák növedéke m ³	Állé- konyság $\frac{D_m}{H}$
1	2	3	4	5	6	7	8
A ₁	1973	12,7	11,0	360	34,980	3,84	1,15
	1976	14,5	11,9	360	46,500		1,19
B ₁	1973	12,7	10,9	360	35,550	5,04	1,26
	1976	15,2	11,4	360	50,670		1,28
A ₂	1973	13,6	10,8	360	41,580	3,17	1,25
	1976	15,0	12,2	360	51,090		1,22
B ₂	1973	13,3	11,0	360	38,580	4,27	1,22
	1976	15,2	12,3	360	51,390		1,22
A ₃	1973	13,8	10,9	360	41,430	4,07	1,26
	1976	15,5	12,3	360	53,640		1,25
B ₃	1973	13,2	10,7	360	37,380	5,97	1,25
	1976	15,7	12,2	360	55,290		1,29
A ₄	1973	13,7	10,5	360	40,860	4,35	1,30
	1976	15,5	12,3	360	53,910		1,23
B ₄	1973	13,8	10,7	360	41,400	4,21	1,29
	1976	15,6	12,0	360	54,030		1,29

A-kezelés=a száraz ágak + 2 élő ágórv felnyesése

B-kezelés=csak a száraz ágak felnyesése

A Nyugatmagyarországi Fakombinát területén a Vas-Zalai hegyháton, Csipkerek 9-c erdőrészletben 1973-ban kezdtük el a kísérleteket 20 éves rudas erdeifenyő állományban.

A nyolc parcellás kísérleti soron ha-ként 360 db „V” fát választottunk ki a Solymos-féle fatermési tábla ide vonatkozó adatainak megfelelően. A termelési cél itt 35—40 cm átmérőjű fűrészrönk megtermelése 90 éves korra.

A nyesést kétféle módon négyszeres ismétléssel végeztük. Az „A” kezeléssű parcellákon az összes száraz ágat felnyestük és az alsó 2 élő ágörvet is. A „B”

1. táblázat

1 ha-ra vonatkoztatva
Csipkerek 9 c.

Élő korona hossza m	$\frac{H_k}{h}$	$\frac{D_k}{d_{1,3}}$	A lenyesett ágörvek száma			Nyesés után ágtiszta törzs m	Nyesés átlagos időszükséglete	
			száraz db	élő db	átlag db/fa		perc/törzs	óra/ha
9	10	11	12	13	14	15	16	17
6,4	58	22	750	660	4	6,15	6' 10"	37,00
5,2	44	19						
5,2	51	30	1110	—	3	4,91	5' 01"	30,06
5,7	50	18						
5,8	53	24	990	720	5	6,46	5' 23"	31,38
5,7	47	21						
5,8	53	24	1110	—	3	5,02	3' 18"	19,08
6,4	52	18						
5,8	53	25	1230	720	5	6,34	6' 26"	37,56
5,7	47	17						
5,7	57	26	1080	—	3	6,67	3' 44"	20,64
6,7	55	19						
5,0	48	25	1020	720	5	6,56	6' 37"	38,22
5,8	47	18						
5,4	50	26	1320	—	4	5,28	4' 48"	26,88
6,4	53	17						

„A” kezelés nyeséséhez 1 ha-on átl. időszükséglet: 36,04 óra
„B” kezelés nyeséséhez 1 ha-on átl. időszükséglet: 24,17 óra

kezelési parcellákon csak a száraz ágörveket nyestük fel. Három vegetációs időszak eltelte után azt tapasztaltuk, hogy:

- magassági növekedés különbséget a különböző módon nyesett fák, nem mutattak, az évi átlagos magassági növekedés 45 cm volt;
- az átmérő irányú növekedés többlet csupán 1 mm körül volt évente azokon a fákon, amelyeken az alsó két élő ágörvet nem vágtuk le („B” kezelés);
- az ágtiszta törzshosszban viszont 1 m körül volt a különbség az „A” kezelésű fák javára, ahol az alsó 2 élő ágörvet is felyestük, ami hektáronként 12 órával több nyesési munkaidőbe került.

Az 1. táblázatban foglaltuk össze a felyesett „V” fák fontosabb adatait és a nyesési időszükségletet. A táblázat adataihoz kiegészítésül célszerű megjegyezni, hogy a 6. oszlopban szereplő „V” fák fakészlete 23 éves korban a faállomány fakészletének a 20⁰/₀-át alkotta.

A közölt táblázatból megállapítható, hogy a fák élő koronájának hossza a fa magasság felét teszi ki, a koronaátmérő és a mellmagassági átmérő aránya 17—30 között van, a száraz ágörvek száma 3—4 db (1., 2. ábrák). Az 1. ábrán egy nyesés előtti fa látható. A száraz ágak jelentős részéről kihulló ággyökös keletkezne nyesés nélkül.

A 2. ábra egy felyesett fát mutat. Jól látható, hogy az alsó élő ágörvön alig van tű, hamarosan ez is elszáradna.

A nyesési időszükséglete az 1. táblázat adatai szerint átlagosan 6,5 m magasságig („A” kezelés) 36 óra/ha, 5,5 m-ig 24 óra/ha. 18 Ft-os órabérrel számolva az első nyesés 648, a második 432 Ft/ha-ba kerülne. A kettő átlaga 540 Ft. Ezzel egyúttal igazolható az, amit dolgozatomban bevezetőjében említettem: a befektetett nyesési költségnek a 100 szorosa térül meg a véghasználat idején (50—60 év múlva) a fa minőségének javulása folytán.

A nyesést rúdra szerelt ágnyeső fűrészekkel és a szovjet ágnyeső gyalúval végeztük. Ez a két egyszerű eszköz alkalmas arra, hogy viszonylag kis erőki-fejtéssel 3 m-es létra felhasználásával a „V” fák 6 m hosszú ágtiszta törzsét az ismertetett idő alatt létrehozzuk.

A termelési cél ismeretében feltétlenül törekedni kell az ágnyesés megoldására. 16—20 Ft-os órabérrel talán többen vállalkoznak erre az értéknövelő munkára, ami a későbbiek folyamán sokszorosan térül meg a faállomány minőségének növekedésében.

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ЛЕСНОЕ
ХОЗЯЙСТВО

8
август

1976

A **gazdasági ökonómiai alapjai** című könyvet ismerteti a *Lesnoje Hozajsztvo* szovjet erdészeti szaklap augusztusi száma. Az ismertetőt két neves erdész-közgazdász, *I. V. Turkevics* (Össz-szövetségi Erdőművelési és Erdőgazdaság-gépesítési Tudományos Kutató Intézet) és *J. J. Tupica* (Lvovi Erdészeti Műszaki Intézet) írta. Az ismertetőben kiemelik a könyvből azokat a legfontosabb újszerű megállapításokat és áttekintő adatokat, melyek a szovjet erdészeket elsősorban érdekelhetik, majd a következőt állapítják meg: „Egészében az ismertetett könyv nemcsak a magyar erdőgazdálkodás helyzetéről és fejlődésének perspektíváiról ad átfogó képet, hanem értékes ismeretanyag az erdészeti gazdaságtan elmélete és gyakorlata vonatkozásában mindazon országok számára, melyek a szocialista fejlődés útján haladnak”.